„БРАНИК“ ИЗЛАЗИ
ШЕСТ ПУТА НА НЕДЕЉУ,
осим на дан после свеца.

Претплата и огласи шаљу се на администрацију а рукописи уредништву „БРАНИКА“ у НОВИ САД.

Рукописи се не враћају.

БРАНИК

ОРГАН СРПСКЕ НАРОДНЕ СЛОБОДОУМНЕ СТРАНКЕ

ЦЕНА ЈЕ „БРАНИКУ“
на годину: К 28 или 35 дин.
на по године: К 14 или 17½ дин.
на четврт год.: К 7 или 8¾ дин

Поједини бројеви стају 10 потура.

ОГЛАСИ
рачунају се 10 потура од реда ситних слова.

Уредништво и администрација »Бранка« налази се у кући дра Мих. Полита-Десанчића, грчко-школска ул. бр. 11.

Број 213. У Новом Саду, у среду 21. септембра (4. октобра) 1905. Година XXI.

Тројединица према данашњој кризи.

Положај српскога народа у овим крајевима, према мѐнама у политици велике наше монархије, врло је неповољан, а ово се показује и у данашњој великој мађарској кризи.

Но положај српскога народа у Угарској, и положај му у Троједници врло је различан. У Угарској српски народ не може стављати велике захтеве, али у Троједници српски народ у заједници са Хрватима као народ који говори једним језиком и чини једну целину — може према државноправном положају Тројединице да има својих захтева државноправне природе. Зато стоји увек оно што је више пута казано: да је за Србе „Тројединица узданица“.

У данашњој великој мађарској кризи положај Тројединице постаје сваким даном неизвеснији, заплетенији.

За пуних 27 година од доба државноправне нагодбе са Угарском од г. 1868. Тројединица, односно Хрватска-Славонија, пошла је као неки „трабант“ за Угарском и за политиком Мађара. Да нагодба од г. 1868. није могла боље резултате показати у погледу одношаја према Угарској, особито у финанцијалном погледу, може се приписати злогласном режиму Раух-бана, који је, као што је познато, са октроисаним изборним редом створио за Угарску повољну већину па хрватско-славонском сабору.

После 27 година, Хрватска-Славонија стоји на истом основу према Угарској, као и под Раух-баном. Иста политична странка, пређе унионистична, а сада такозвана *народна странка* — влада политичним положајем. Иста *већина* саборска даје правац и ствара законе. Исти *чиновнички апарат* влада у земљи. Напослетку и исти бан, ако не у особи, а оно као политична личност, постављена од стране либералне владе у Угарској — стоји на челу владе у Хрватској-Славонији.

Док овако стоји у Хрватској-Славонији, међутим је у Угарској све промењено, могло би се рећи све је тумбе окренуто. Ако је смисао нагодбе од г. 1868. био тај, да између Угарске и Хрватске-Славоније мора постојати неки *хомогенитет*, да несме бити противности — то данашњи положај Хрватске-Славоније према Угарској значи неку *аномалију*. Та се аномалија показује најочевидније, што се 3. октобра (20. септембра) т. г. састају на конференцију у Будимпешти *све мађарске странке без разлике*, које стоје „на уставном темељу“. Хрватски делегати на угарском сабору нити су позвани на ту конференцију, нити су се јавили да ће доћи на ту конференцију.

Ми немамо ништа против тога што хрватски делегати неће ићи на ту конференцију мађарских странака у Будимпешти, шта више ми лако појмимо и узрок томе. Што хрватски делегати неће ићи на конференцију у Будимпешту, то би могло значити да престаје оно *трабанство* за мађарским странкама које је постојало за последњих 27 година. Но како се ово слаже са оним што у Хрватској и Славонији свеједнако постоји исти апарат као за ових 27 година?

Из овога чини нам се нема другога изласка: до *нови избори*. Али нових избора боји се народна странка као живе ватре. Па ипак без нових избора, без новога сабора поред данашњега политичкога положаја у монархији, *неда се фиксирати одношај Тројединице према Угарској, а у неком погледу и према монархији.*

У колико догађај од 10. (23.) септембра о. г. у бечком хофбургу узима каквих последица, а држимо да мора имати последица јер онако одлучна изјава владарева неда се порећи — то положај Хрватска-Славоније неће моћи стојати на истоветној основи нагодбе од г. 1868. Нови хрватско-славонски сабор мораће бар искати модификацију нагодбе у погледу *финанцијалне самосталности.*

Друга је ствар: *питање Далмације.* За ових 27 година, Мађари при свом великом пријатељству са народном странком, никад нису понудили своје услуге, свој моћни уплив у Бечу, да припомогну да се Далмација придружи Хрватској-Славонији, иако Мађари сматрају Далмацију као саставни део круне Св. Стевана.

Али Хрвати и Срби не могу се никад одрећи да се Далмација не придружи Хрватској-Славонији, него морају настојати свим силама да се придружење изведе, било уз приволу мађарских државника, било *против* њихове воље. Хрвати и Срби морају употребити данашњи положај да се придружење Далмације једном изведе. Баш 19. септембра (2. октобра) т. г. заказан је састанак родољуба из Далмације и Хрватске-Славоније на *Реци* (Фиуми) ради договора у питању Далмације према кризи у Угарској. Састанак је заказао градоначелник сињетски др. *Перо Чингрија.* Но одзив у Загребу врло је слаб. Др. Франк дао је читаву изјаву зашто *„чисти“* не могу учествовати на том састанку. Франк замера што су позвани на тај састанак и Срби, а особито др. Богдан *Медаковић.*

Питање придружења Далмације изазива и у Срба неке скрупуле.

Ми с наше стране не бојимо се да би из придружене Далмације потекла каква опасност за Српство на Балкану. Данас је велики део Хрвата у Далмацији већ придобивен за Српство. Читајте тамошње новине, читајте „Наше Јединство“, читајте „Дубровник.“ Католички Дубровчани, они се највећим делом држе за праве Србе, боре се и страдају за Српство. Врли, неумрли *Фабрис* жртвовао је своје здравље, свој живот за Српство.

Придружење Далмације немора се мешати са питањем на Балкану, са источним питањем.

Далмација треба да је саставни део Хрватске-Славоније, и да дође под једну управу, што је у интересу и Хрвата и Срба.

Данашњи критичан положај у монархији услед велике кризе у Угарској, ваља да је опомена за Хрвате и Србе да приону свом снагом да из тога положаја *што више користи црпе.* Ваља да настоје да Хрватска-Славонија дође до своје финанцијалне самосталности, а да се изведе и придружење Далмације, како би једном не само по имену, већ и у ствари било Тројединице.

=

Једна крвава суза из Старе Србије.

(Глас из Старе Србије.)

Пећ, 13. (26.) септембра 1905.

Много се писало и пише о тој напуштеној и забаченој Старој Србији као и о јадном и чемерном животу Срба у њој од пре две године; и сада то тако траје, само у другом обиму — за нас грозном и страшном. Наш је живот бачен на коцку, на милост и немилост проклетим Азијатима-Турцима и да су грозоте и кињења прешла сваку меру да се не да описати. За нас су настали страшни и очајни часови искушења и ко би нас могао из тога извући?

Коме да припишемо ово? Од како се Русија заплете у рат са жутим Јапаном, за нас насташе страшни дани — крвави дани! Убиства, пљачкања, глобљења, мучења — посташе и Богу досадна и све то учинише Турци за ово кратко време. До сада је било бар неког привидног пријатељства између нас и Турака, али од пре две године, од руско-јапанског рата, нестало је са свим тога пријатељства.

Убиства се дешавају сваког дана, *и нема дана, а да не падне по неколико Срба као жртва обести турској* како у Старој Србији тако и у Македонији. Убиства не престају иако се заинтересоване силе заузимају да једном стану на пут. Док једни раде, други обарају, а трећи се користи.

Као што су православни у Македонији организовани у чете да би стали на пут угњетачима, тако исто и Арнаути у Пећи — у целој Старој Србији — организују се у чете, названи комите, да по реду убијају Србе. Таква је једна чета састављена у Пећи са задатком, да по реду тамани Србе. У овом њиховом предузећу и раду не стоји им власт на пут него им упуства даје: шта и како да раде. Њихово је главно начело: да систематски нас тамане не бирајући средства и оруђе, којим ће уништити своју жртву. Своје састанке и зборове држе по џамијама и ту бацају коцку, који има да убије Србина, и на кога падне коцка, тај има, било пушком или ножем, да изврши свој задатак. Напомињем, да на њихове зборове долазе угледни и богати Турци, бегови, који новчано помажу оне, што имају извршити убиство.

Једном Турчину пала је коцка да убије једног српског трговца *Ц. М.*, но како је овај Србин лепо живео са тим Турчином, на кога је пала коцка, то је овај пред свима својим у џамији изјавио, да из пријатељства не може овога убити, а за друге, кога желе, да ће радо то учинити. После су му наредили да убије Србина Јована, члана суда, што је и покушао да изврши, али на срећу није га могао убити, иако је на Јована четири пута пуцао из револвера. Јован је спасен и добио је премештај за члана суда у Беранима.

Насиља и убиства не престају. Ово је тек извод из онога, што би имао да даље описујем.

Старосрбијанче.

Криза у Угарској.

Данас ће се у Будимпешти одржати велика конференција, на којој ће учествовати све странке, осим либералне странке. Предмет, о коме ће се решавати на тој великој конференцији, јесте тражење начина, *како да се устав одбрани.*

Пронео се глас, да ће краљ поверити Коломану *Селу* да размрси кризу. Но у опозиционим круговима не уздају се баш, е ће бити могуће поверити Селу какву мисију, јер веле, да је Сел већ одавно рекао краљу, да има само један начин за решење кризе, а то је: да владар именује коалициону владу уз националне уступке. Опозиција се нада, да се то мишљење Коломана Села није променило од тога доба, и да би он, ако добије позив да иде краљу, само поновио своју стару изјаву.

Да-ли хрватска омладина у Будимпешти ?

У недељу ујутро је из Загреба стигло у Будимпешту до 20 хрватских омладинаца, које је мађарска омладина дочекала свечаном демонстрацијом. Мада су ти Хрвати дошли у Будимпешту као спортисте: да се играју лопте са мађарским спортистима, ипак је мађарска омладина начинила од тога политичку демонстрацију, хотећи да прикажу ствар тако, као да је хрватска академска омладина дошла у Будимпешту да демонстрира уз Мађаре против „камариле“.

У поздравима, којима су Мађари дочекали хрватске госте, наглашавали су говорници *братство* између Мађара и Хрвата, позивајући Хрвате на заједничку акцију. Један говорник је држао тим хрватским гостима читаву лекцију, у којој је пребацио хрватским вођама, да су кокетирали с бечком камарилом, али да сада треба да држе с Мађарима.

Како међутим загребачки *„Обзор“* изјављује, ствар са посетом тих 20 хрватских спортиста друкче стоји. „Обзор“, тим поводом, пише:

„Већ у први мах било нам је и одвише јасно, да се овде ради о мистификацији. Наше свеучилишно ђаштво не стоји са својим пештанским друговима у никаквом саобраћају, а *још мање симпатизира са њиховим садањим исказима против социјалистима.* Посве је по том јасно, да о каквом одасланству наших свеучилиштараца у Пешту, да судјелују у демонстрацијама, нема нити говора. Вјерујемо, да је мађарски ђачки демонстративни одбор насео каковој криво схваћеној вијести, о чему смо

се касније и увјерили и дивимо се наивности мађарских ђака, како су се у садањим одношајима између Угарске и Хрватске могли озбиљно надати оваковом одасланству.

Сазнали смо мало иза тога, да сутра стиже у Пешту загребачки ногометни клуб на утакмицу, што ће ју сутра на Маргаретском отоку имати са пештанским ногометним клубом. Без сумње да је та вијест изазвала тај каос у демонстративним угријаним главама пештанских свеучилиштараца.

Дознајемо, да је загребачки ногометни клуб цијелу ствар јавио пештанском ногометном клубу, да ту гласину распрши, како наши ногометачи не би ни криви ни дужни доживили неприлика од социјалиста.“

Бројно кретање

срп. народа правосл. вере у Троједници у 1903. год.

У току 1903. год. родило се у Троједници свега живе деце 96.715 и то мушке 49.634 и женске 47.081. Кад узмемо у обзир, да је на свршетку 1902. год. број (грађанског) становништва у Троједници износио 2,463,297, даје се израчунати проценат порођаја, који износи 3.926, дакле знатно је мањи од порођајнога постотка у 1902. години (101.499 или 4·178‰), па и од онога у 1901. години (95.029 или 3·958%). Дакле у овој се години родило мање деце но у 1902. год. за 4.784 деце или за 0·252%.

По појединим вероисповестима дели се број порођаја овако:

По вери:	Родило се:	Постотака према броју становништва дотичне вере:	Постотака према броју порођаја у опште:
Православних	25.765	4·110	26·640
Римокатолика	67.957	3·880	70·264
Унијата	577	4·367	0·597
Протестаната	1.811	4·027	1·873
Јевреја	519	2·531	0·537
Осталих	86	6·549	0·089
Свега	95.715	3·926	100·000

Кад испоредимо ове податке са онима у 1902. па и у 1901. год. видимо, да је 1903. год. у погледу порођаја по Србе православне вере била врло неповољна. У 1903. родило се српске правосл. деце мање но у 1902. год. за 1.789, а према 1901. за — 86. У 1901. и 1902. год. у погледу порођаја превидевши мали број «припадника осталих вероисповести», Срби су проценталнo заузимали прво место, но у 1903. год. уступили су то првенство унијатима, који их надмашише са 0·257%. Према порођају у 1902. г. овај у 1903. год. неповољнији је код Срба са 0·339% а према 1901. год. 0·104%. Из овога пак није тешко видети, да је код Срба јако опао проценат према порођајима у опште. У 1901. г. износио је исти 27·18%, а у 1902. г. 27·147‰, дочим у 1903. год. износи исти 26·640%, дакле пао је за 0·540% односно за 0.507%. Иначе су остале вероисповести (осим унијата) задржале исту саразмеру као и у 1901. и 1902. години: протестанти, римокатолици, јевреји.

Разуме се по себи, да је ипак и по њих морала ова година бити неповољнија, кад се узме у обзир да је порођај у овој години био веома неповољан према оном у 1902. г. (неповољнији за 4.784 порођаја.) Изузетак у томе чине једино унијати, код којих је број порођаја ипак знатно порастао према порођају у 1902. год. (за 38 порођаја). Проценат порођаја код римокатолика опао је са 0·210, но пошто је код православних у том погледу много горе, код римокатолика не само да се одржао проценат према општем порођају, него је још и скочио за 0·441 (од 69·823% на 70·264%) на штету православних. То исто видимо и код протестаната. Једино је код Јевреја тај постотак према броју порођаја у опште опао са 0·006, пошто је и иначе мали проценат порођаја у овој години опао са 0·193%.

Прелазим сад на помор у 1903. год. Он нам се приказује овако:

По вери:	Број умрлих у 1903. г.	Постотак према броју дотичне вере:	Постотак према броју помора у опште
Православних	19.767	3·153	29.784
Римокатолика	44.655	2·542	67.285
Унијата	346	2·619	0.521
Протестаната	1.244	2·766	1.875
Јевреја	301	1·468	0.454
Осталих	54	4·112	0.081
Свега	66.367	2.694	100.000

Ови бројеви, испоређени са онима у 1902. год.,*) показују, да је помор у 1903. год. био нешто мањи него у прошлој години — за 1,100 душа, но кад се узме у обзир прва таблица, видимо да је ипак ова година много неповољнија од прошле, нарочито пак за православне. Док су код порођаја у 1903. год. — не урачунавајући овамо «припаднике осталих вероисповести», изгубили првенство, одржали су они исто код помора. По одношају према помору у 1902. год. у погледу помора 1903. г. је нешто повољнија — за 0·078%, неповољнија је пак према 1901. год. за 0·024%. У каквом пак назатку стоје православни у погледу смртности види се најбоље, кад испоредимо тај проценат смртности код њих са општим помором. Овде нам се показује врло жалосна слика: 3·133‰ према 2·694%, дакле помор је код нас већи од просечнога за 0·459, а кад исти % испоредимо са прошлим годинама, видимо, да на том путу стално напредујемо. Наиме:

1901. г. % изнад средњега	—	0·358
1902. „ „ „ „	—	0·454
1903. „ „ „ „	—	0·459

Једино је код протестаната проценат помора у 1903. год. био нешто већи од средњега — за 0·072, иначе је код других — не узимајући у обзир «припаднике осталих вероисповести», — тај проценат нижи од средњега. Према томе наравно да је морталитет код православних био у 1903. години знатно већи од морталитета код осталих. Наиме, већи је

од римокатолика за 0·611 (1902. г. — 0·595)
од унијата за 0·534 (1902. г. — 0·626)
од протестаната за 0·387 (1902. г. — 0·696)
од Јевреја за 1·685 (1902. г. — 1·877)

То се истина донекле покрива већим процентом порођаја, али ипак код порођаја процентуална разлика није тако велика између православних и припадника других вероисповести као код помора. Тако н. пр. код порођаја између православних и римокатолика износи та разлика 0·230 у прилог православнима, дочим код помора износи 0·611% на штету православних. По односу према унијатима та је разлика још већа: ту смо у назатку и код порођаја и код помора,

т. ј. порођај је мањи са	0·257%
а помор је већи са	0·534‰
што чини разлику од	0·791%.

Лако је из тога погодити да прираст у 1903. години као и пређе није био за нас најповољнији, као што се то може и видети из овога:

Прираст код православних 5.998 или 0·957%.

Прираст код римокатолика 23.302 или 1·259%,

Прираст код унијата 231 или 1·748%.

Прираст код протестаната 567 или 1·261%.

Прираст код Јевреја 218 или 1·063%.

Прираст код осталих 32 или 2·437%.

Прираст у опште 30.348 или 1·232%.

Дакле и овом приликом имамо да констатујемо исто оно, што и пређе код год. 1901. и 1902.*) г. ј. да у погледу природнога прираста консеквентно назадујемо по одношају према припадницима других вероисповести и да тако полагано али и стално губимо терен. У том погледу и у овој години стојимо ми најгоре. Као и у 1902. години једино је код нас и код Јевреја постотак прираста испод средњега постотка и то знатно испод њега, за 0·275 (а код Јевреја 0·169)! Иначе као и у 1902. год. тако и у овој прираст је био најповољнији за унијате; он износи 0·516 изнад средњега постотка. За њима иду протестанти, па римокатолици.

На свршетку 1902. године број становништва у Троједници износио је 2,463.297 према рачуну природнога прираста, а Срба је било 626.816, то је према томе постотак Срба православних према општем броју становништва износио 25.445, а крајем 1903. год. број становништва у Троједници подигао се за 30.348 те је износио свега 2,493.654, а Срба (626.816+5.998) — 632.814, те се на свршетку 1903. г. изменио на штету Срба и постотак према општем броју становништва, наиме, опао је за 0·068, и износио је 25.377. Дакле стално идемо у натраг.

Крајем 1900. г. Срба је било 25·52%
« 1901. « « « « 25·49%
« 1902. « « « « 25·445%
« 1903. « « « « 25·377%

Године 1903. бракова је у Троједници према »главним резултатима« статистике мене житељства за г. 1903.* склопљено је свега 21.791 т. ј. 0·86%, т. ј. мање за 567 но прошле 1902. Од ових је било мешовитих бракова 447, т. ј. више за 27 од 1902. год. Пошто пак у истим »главним резултатима« нису изнесене бројке бракова по вероисповестима, принуђени смо да за то узмемо у помоћ непотпуне »мјесечне извјештаје.« По овима бракова би било склопљено у 1903. год. свега 20.847, а од њих мешовитих 434.

По вероисповестима били би они овако склопљени:

Чисто православних 4.896 т. ј. 0·78%.

Чисто римокатоличких 15.019 т. ј. 0·81%,

те смо и овде у назатку као и прошлих година.

Према укупном броју склопљених бракова (држећи се цифре 20.847) саразмер би износио:

код православних 23·485%,
код римокатолика 72·044%,

т. ј. проценат је у овој као и у пређашњим годинама мањи но што би се могло очекивати према саразмери између православнога живља и укупнога становништва. Но тога није доста. Осим тога кад испоредимо проценат православних бракова у 1903. год. са оним у 1902. г. видимо грдан назадак (за 1·354%)!

Од 434 (у «додатку“ 447) мешовита брака склопљено је 168 бракова у којима је мушка страна била православне, а женска римокатоличке вере, а 60 таких, у којима су се православне удале за римокатолике. Према 1902. г. и једна и друга бројка је нешто већа у 1903. год. Осим тога 1 пра-

*) Богослов. Гласник VI, 119.

*) Богосл. Гласник III, 227. VI.120.

*) Додатак „Мјесечним статистичким извјештајима“. Липањ 1904.

ЛИСТАК.

ПСИХОЛОГ.

— Скица. —

Сви су је сматрали као поштену жену. Нико, апсолутно ни један човек није се могао похвалити, да му је она ма и у најмањој мери поклонила своју топлу наклоност. Према сваком она је била само љубазна, тактична, па ако хоћете и пријатна.

И сви су је због тога поштовали. Само је један мислио друкче. Зашто — о томе и она сама није била на чисто.

Он је управо био загонетка за њу. Није волео шаблоне. По некад неурачунљив и збуњен, други пут бескрајно дрзак и искрен, некад учтив а по некад све је потцењивао и ниподаштавао са неком импонирајућом збиљом, која је после неколико секунада прелазила у фини поентирајући ујед или подсмех. Сваки пут је био друкчи али увек пун цинизма, готов једним финим осмејком око усана да уништи »добар глас« сваке жене.

И тај је човек, непојмљиво, већ читав месец био свакодневни гост у њеној кући. Како је тај живи саобраћај између њих поникао, и сама није знала. Он се никад није наметао. Чак и кад је први пут походио он је дуго, и сувише дуго оклевао. Али на један пут, он је био ту, долазио и одлазио, као да је дугогодишњи пријатељ њенога дома.

Ено их опет, где седе једно према другом и ћаскају.

Он — немарно изваљен у фотељи, са египатском цигаром у устима пуштајући с времена на време колутиће дима.

Она — с лактовима наслоњена на малом рококо дивану, нагнувши грациозно горњи део тела у напред, гледајући у њега нетремице.

— Дакле жена је пиле за клање или објект за студију! Сажаљевам....

— Мене?

— Наравно!

— Ја сам мислио на жене...

— Ви сте и сувише уображени...

— Тако? Може бити! Али кад ме ваше очи гледају...

— Па шта? — запита она и диже обрве.

Он се насмеја.

— Не умем вам сад ништа рећи. Можда ће ми што пасти на памет доцније, кад ме не будете тако гледали.

Пауза.

Хенријета мисли: арогантан човек.

Он је проницљиво посматра.

То је чудновата тактика, коју он тада употребљава да противнику објасни сваки потез у шаху. Али се он њоме сувише интересује. А широким путем — до циља код те жене не би могао, доспети. А има ли он шта од тога? Да, бо'ме да је позна и да је објасни, да ли је она заиста оно, што изгледа да је.

После кратке паузе запита Хенријета.

— Па шта сам ја? Објект за студију, или...

— Ни једно ни друго. Ви представљате тип честите жене. Те ја већ познајем.

— Хм, а јесу ли све једнаке?

— Увек једнаке, увек досадне, ако немају какву индивидуалну црту, која их од осталих разликује.

— И ја је по свој прилици немам. Хвала!...

— Ви желите увек да чујете истину. У осталом, ја нисам ни тврдио, да вама индивидуалност недостаје. Само се нисте до сада показали.

— Како?

— Треба нешто да учините... будалаштину, глупост, како је ви називате. То је некако парадоксално, је л те?

— Разумем вас. На пример да варам свога мужа!

— Ако баш то хоћете...!

— С вама, наравно, је-л те?

— Не. Лице је споредна ствар!

— Тако...

Лепа жена посматра замишљено своје ружичасте нокте.

Он пребаци ногу преко ноге и погледа кроз прозор.

Парче неба неизвесне боје. Ближио се мрак. Одмах поред прозора неко стабло с белим цветићима, који се повијају од вечерњег поветарца. Нека птичица у тај мах прелете, а две друге за њом. Мужјак и женка по свој прилици.

— Вама је дуго време...

Осмејкујући се, окрете се он Хенријети.

— Знате ли, зашто је вама дуго време и зашто сам вам ја досадан? Јер не умем ласкати.

— Пах! Ја не тражим комплименте слатке као шећер!

— То свако вели. Песма о — киселом грожђу! Ипак би желели неки комплиментат у форми: »Наравно, духовита жена, као што сте ви...« или тако слично...

— Ви сте неучтив!

— Нисам, лепа госпођо. Молим вас, — додаде, јер га је хтела пресећи у говору, — то значи само, да ви одговарате мојим појмовима о лепоти.

Крадимице она беше бацила поглед на огледало, које је било преко од ње.

— Јесте ли задовољни? — запита је он и показа руком на огледало.

— Мој је муж задовољан.

— А је ли вама то доста? Реците бар један пут истину.

— О, ја! Онда... многи су ми рекли... да баш нисам ружна.

— Баш тако! Баш... нисте... ружни?!

— Ви сте комичан човек! — насмеја се она.

— За што? За кога је смеј?

— Можда се вама смејем.

— У толико боље! Смеј једне честите жене не може се никад узимати озбиљно!

Хенријета погледа га збуњено.

— Хвала! Али мислим, да не мора баш изгледати пријатно смешан!

— Тако сваки мисли!

— Сваки... сваки... увек сваки! Зар ме нећете сматрати за изузетак?

вославни склопио је брак са унијаткињом, 5-ца са протестанткињама (лутер.).

«Бог. Гласник» књ. VIII. св. I. и II.

И. Зеремски.

Политички преглед.

— **Енглеска штампа о Македонији.** Енглески лист „*Ивнинг Стандард*“, који је по преимућству торијевски орган старе консервативне и до скора одсудно туркофилске партије — расматрајући како се скоро никакав успех није показао у реформисању стања ствари у Македонији, долази до овог закључка: баш кад би се реформе у Македонији и завеле, у томе реформисању не лежи стално решење питања македонског; оно се може наћи само — или у автономији Македоније, или у њеној подели! Писац „Ивнинг Стандарда“ не каже шта мисли под „поделом“, те нам је слободно кредитирати га замишљу о подели Македоније између Бугарске, Србије и Грчке. Али је мало подозриво што у самом чланку он адвоцира да би најбоље било да све велике силе даду једној великој сили мандат, да васпостави ред у Македонији, и да јој ради тога даду потпуно слободну руку. Ако то не би могло да буде, онда би други најбољи план био: да све силе пошљу понешто своје војске да васпоставе и одржавају ред и сигурност у Македонији, почем је сасвим јасно да турска жандармерија то неће никад моћи да учини.

Други један велики орган конзервативне странке у Енглеској „*Морнинг Пост*“, који је обично добро обавештен, вели да су се нереди у Македонији у последње време умножили и појачали поглавито с тога, што и Бугари и Грци увиђају, да им се Македонија „*измиче из шаке*“.

— **Односи између Румуније и Грчке.** Прекид дипломатских односа између Румуније и Грчке прави врло рђав утисак у Енглеској. Те се две земље сматрају за најуређеније и најнапредније на балканском полуострву, па кад они показују тако мало државничке мудрости и умерености, шта се од других може очекивати? Јавно мњење осуђује и једну и другу страну. Својом распром у *садашњим приликама* на Балкану, и Грчка и Румунија иду на руку противницима независности балканских народа. Познати српски дипломата г. Чеда *Мијатовић* ставља умесно питање, е да-ли би Србија могла узети иницијативу да посредује за измирење она два балканска народа на основи једног правичног компромиса? Ја бих сам рад био да видим, вели г. Мијатовић, да се Србија сваком приликом истиче као носилац идеје споразума међу свима балканским народима. Погрешна би била политика, која би налазила, да у раздору несловенских народа на Балкану може бити какве озбиљне користи за словенске народе балканске.

— **Куцовласи и цариградска патријаршија.** Из Цариграда јављају, да је цариградска патријаршија из Букурешта примила обавештење, како је куцовлашки одбор на смрт осудио грчке митрополите у Битољу и Хлерину, који су се жестоко борили против куцовлашких тежња. Патријарх је то одма саопштио Порти, која је међутим већ исту вест примила.

— **Велика скупштина македонских вођа** заказана је била 14. септембра, о. г. но морала се одгодити због слабог одзива изасланика. Осим Гончевиста, све друге македонске групе нису се овом позиву одазвале, а узрок је неодазивању осталих група тај, што је позив за ову скупштину потекао од Гончева. Поговара се, да ће скупштина за месец дана опет сазвана бити.

Новости из места и из народа.

Нови Сад, 20. септембра 1905.

— **Забава штампарских радника.** У недељу 18. септембра (1. окт.) о. г. приредили су слово-слагачи, штампарски радници у Новом Саду своју прву *велику забаву* у славу десетогодишњег опстанка њихова друштва.

На забави је свирала војна музика 70. пеш. пуковније, што је посетиоце разгрејало и до беле зоре младеж веселило. Забава је била прилично добро посећена, а могла би бити и знатно боље, јер смо приметили да доста другова не беше дошло своју прву забаву да посете.

Распоред је врло добро текао. Декламација г. Павла *Тапића* нас је и овог пута изненадила. Најзад смо видели лакрдију у 1 чину „*У цивилу*“. Ту опет морамо на првом месту истаћи г. Павла *Тапића*, који је своју улогу сјајно одиграо и осветлао образ исте вечери. Врло добро су одиграли и г. Тоша *Грујић* и гђица Каролина *Милерова*, који су имали велике улоге, а г. г. Младен *Гргаров* и Јосиф *Франк* су своје кратке улоге складно одиграли.

Дилетанти су показали вољу и издржљивост те им можемо само изразити заслужено признање.

— † **Живан Станковић.** У *Суботици* је 19. септ. (2. октобра) о. г. преминуо *Живан Станковић*, ц. и кр. потпуковник у 98. пешадијском пуку. Покојни потпуковник Станковић је дуго служио у Петроварадину код ц. и кр. 70. пешадијског пука, а кад је постао штабни официр, премештен је ц. и кр. 98. пеш. пуку. За време свог службовања у Петроварадину био је пок. потпуковник Станковић радо виђена особа у новосадском српском друштву. Покојник беше добар Србин, а као старешина беше пок. потпуковник Станковић ванредно омиљен. Нека му је лака земља и вечан спомен међу нама!

Новости са стране.

— **Последњи пут генерала Кондратенка.** Из *Одесе* јављају, да је тамо у недељу донесено мртво тело храброг генерала *Кондратенка*, генијалног браниоца града Порт-Артура. Мртвачки сандук је био окићен сребрним венцима, које послаше генерали *Љињевић* и *Стесељ*, варош Одеса и друге вароши. Мртво тело ће се уз пратњу војника, који су бранили Порт-Артур, пренети у Петроград, где ће Кондратенко бити сахрањен у присуству цара Николе и царске породице.

— **Шта Толстој сада чита.** Гроф *Толстој* је, има томе већ четврт године, престао читати часописе и новине. Он је себи поставио тачно правило, шта да чита и за сваки дан је утврдио програм, по којем он редом чита разне писце, а то су: Марко Аурелије, Епиктет, Сократ, Конфуције, Цицерон, Монтескије, Русо, Волтер, Кант, Лихтенберг, Шопенхауер, Емерсон, Паркер, Рескин. Толстој је пренеражен због тога, што је највеће благо светске књижевности отишло у заборав, и што су данас новине душевна храна модерних народа, чему још особито допринесе руско-јапански рат. — Овом приликом пада ми на ум, шта је рекао један немачки научењак: „Кад би ми изгорела моја библиотека, желео бих, да ми преостану ова дела: Библија, Омир и Дон Кихот.“

— **Модерни Шајлок.** Ових је дана злопознати лондонски зеленаш стари *Бен Давис* у својој палати на Grosvenor Square отишао Богу на истину. Као и многи други њему равни и он је почео каријеру као сиромашан човек и као прави крвопија за неколико година постао милионар. Главне његове муштерије рекрутоване су из редова енглеског племства. Давис је давао зајмове члановима отменога друштва уз баснословен интерес. У почетку је наплаћивао само 40%, али што је више гомилао новац, расла је и интересна стопа и на скоро па више није хтео давати новац без сто на сто интереса. У Лондону су га за то мрзели, али и у Монте Карлу нису га трпели, јер је он био један од најемелијих и најопаснијих поентера а при том врло срећан у коцки. Обично је играо највише са 10.000 франака. Једном приликом за четири дана добио је пола милијона. Још и данас причају о њему из времена, када је био зеленаш. Једног дана дошао је к њему један млад, лакомислени лорд и затражи у зајам неку колосалну суму. Као залогу понудио је своју сопствену личност. Давис пристаде. Ваљало је платити дугове части, које је тај млади лорд имао. И зеленаш их исплати. Износили су неких четири милиона. Али је за то младога племића дотле у својој кући држао затворена, докле мати лакомислена младића није дошла и — откупила га. Давис је поред четири наплатио и један милион интереса!

— **Помиловани железничари.** Краљ је наредио, да обуставе казнени поступак против особља угарских државних железница, које је оптужено због злоупотребе службене власти. Даље је опростио казну онима, које је суд због истог преступа већ осудио.

— **Велик судар бродова.** Из Хелзингборга јављају за страшну несрећу на мору. Гетеборшки пароброд „Нијорд“ се у недељу увече близу острва Хоена сударио са стокхолмским паробродом „Робертом“. Овај последњи пароброд је одма *потонуо*, а момчад његова, осим једног човека, утопила се. „Нијорд“ је неповређен стигао у Хелзингборг.

— **Куга у Русији.** Из Петрограда јављају нове вести о куги. Наиме, недавно су на највећи страх целе околине на станицама Далајнору и Манџурији на источноазијској железници констатовали случајеве гукасте куге. У Далајнору било је 20 случајева, међу њима 10 је било смртних. Управна власт је предложила, да Забајкалски крај прогласе угроженим од куге.

— **Ископан стари новац.** Из Римасомбота јављају, да је тамошњи ратар Павле *Барчи* приликом орања на својој ораници изорао котао, у којем је било 198 комада сребрног новца из 1514. године. Барчи је овај нађени новац предао тамошњој власти.

— **Мала милионарка ученица народне школе.** Из Њујорка јављају, да је тамошња народна школа у новој школској години примила једну ученицу, која се броји међу најбогатије наследнице на свету. У школској клупи седи покрај деце досељених Немаца, Талијана и Пољака, који сачињавају контингенат школских посетника. Мала Катарина *Макај* располагаће за кратко време иметком од педесет милијона долара. Њезина мајка, мр. Кларенс Макај, која је власница једне од најлепших палата у Њујорку, изјавила је једном извештачу, да би богатим људима боље доликовало, да свој новац употребе за школе и друге какове сличне заводе. Ја мислим, вели госпођа, да је ипак главна ствар, да се дечаци и девојчице за времена науче на рад, којим ће касније себе издржавати.

— **Вихор у Италији.** Напуљски листови јављају, како је вихор јако опустошио покрајину Касерту. Стабла је из земље нечупао, кровове е кућа разнео, а силна киша поплавила је поља и ливаде. Број пострадалих је врло велики.

— **Немачка „култура“ у југо-западној Африци.** Из Капштата у Јужној Африци јављају, да је лист „Аргус“ саопштио сензационалних вести, потврђених од Бура, о варварству, које су починили немачки војници у немачкој југо-западној Африци. Немачке су трупе поубијале и повешале много Црнаца, мушких, жена и деце и на њима извршиле нечувено дивљаштво. Више је црнаца *обешено*, па *докле су још дисали, пуцали су на њих*. У једном само дану било је 25 црнаца један за другим обешено. Рањене црнце су немачки војници такођер пушкарали, место да су их у болницу пренели. Бури су приморани, да е немачким трупама у првим редовима марширају.

Нашим поштованим претплатницима.

Пошто је са повећаним форматом нашега листа од I. јула о. г. повишена и претплатна цена „Бранику“ са I Круном на четврт године, то молимо оне наше претплатнике, који су нам за трећу четврт послали само 6 К, да надопуне своју претплату за ту четврт још са I К. То исто молимо да учине и они претплатници, који су већ послали за IV. четврт само 6 К, а оне претплатнике, који ће се тек претплатити на IV. четврт, молимо да пошљу 7 К.

НОВИЈЕ.

Праг, 19. септембра. Овде и у Брну било је великих демонстрација против Немаца. Морала је посредовати војска, те су многи *рањени*.

Београд, 19. септембра. У околини Прилепа у селу Орашју било је сукоба између српске чете под војводом *Глигором* и једне бугарашке чете. Бугари су претрпели осетне губитке. Три ђака из Софије, код којих су нађена интересантна писма о организацији бугарског револуционарног покрета, заробљени су.

Петроград, 19. септембра. Цар је подарио Витеу грофовство.

Хелзингфорс, 19. септембра. Руска крстарица „Азија“ нашла је на једном острву близу Кеми 17 пушака и два сандука с револверима и експлозивним материјама.

ТЕЛЕГРАМИ

уредништву „Браника“.

Криза у Угарској.

Будимпешта, 20. септембра. Министри Фејервари, Криштофи и Лањи стигли су у Беч и данас ће их краљ примити у аудијенцију.

Либерална странка је на својој конференцији примила предлог грофа Тисе, да се изрекне осуда, ако је истина да су се Голуховски и Гауч мешали у угарске ствари. Странка дубоко жали краљеву изјаву, коју не заштићава одговорни саветодавац. Измену XII. зак. чл. од 1867. странка држи за непотребну.

— С каквим правом ви то од мене тражите?

— Па... мислим... да свака жена не би оно учинила, што ја чиним!

— А шта ви то чините?

— Ја примам вашу посету, докле се мој муж бави у канцеларији.

— Јер сте ви с правом уверени, да сам ја безопасан.

— Па онда седим у мраку с вама овде са свим сама!

— И смејете ми се у брк! — допуни он мирно.

Хенријета стаде прстима добовати нервозно по сточићу.

— Па онда ја већ недељама говорим с вама о стварима, које се говоре само с најинтимнијама!

— То је у осталом природна потреба, да се жив створ искаже. Али то чини и свака друга жена.

— Па како ви то представљате себи жену обичног круга, изузетну? — узвикну она узбуђено.

— Врло просто. Она је истинита. Она рани само тамо, где може и да излечи. Она не пијуцка крадом, она пије, она се опија! И при томе не жели да буде никакав изузетак; неће ништа друго да је до... жена!

Хенријета беше ућутала и гледаше укочено у угао собе.

Кроз отворен прозор допираше мрак.

— Видите, — настави он, па се наже над њом, — кад ви не бисте били, као и свака друга жена, не бисте се са мном ни играли!

— А зар се ја играм?!

Глас јој је изгледао као нека мешавина од усклика и питања.

— Што сам ја раније у вашем погледу читао, велите ми сад опет.

Он оклеваше неколико тренутака, па онда настави полугласно:

— Ваше усне необично пркосе... Ви ме љубите, Хенријета!

— То није истина!

— Она је то изговорила тако, као да је хтела да дрекне.

— Заиста... не...?

Он јој приђе, са свим близу, тако, да је могла осетити његов дах.

— За... иста... не...?

Она је осећала како се његова рука обви око њенога струка... како је он тихо и лагано себи привлачио, хотећи је погледом прогутати. Он је све ближи био и њу спопаде језа, лака, слатка дрхтавица.

Беше чврсто затворила очи, као да је осећала неку опасност, којој се није у стању одупрети... беше скамењена и оставила је да ради с њоме шта хоће.

И он је обасу пољупцима.

И он, човек, као и сваки други, у том тренутку, није мислио ни на шта друго:

— ...К врагу! Ипак сам се преварио!

Б. Н.

Будимпешта, 20. септембра. У подне су опозиционе странке одржале конференције, те решише да учествују у пленарној скупштини данас по подне.

Беч, 20. септембра. Краљ је примио у аудијенцију Фејерварија у 10, а Криштофија у 11 с. пре подне.

Изгреди у Брну.

Брно, 20. септембра. Синоћ су се овде поновили изгреди. Војска је очистила улице.

Република у Норвешкој.

Христијанија, 20. септембра. Националистичка група спортинга такође се изразила за републикански државни облик у Норвешкој.

Привреда.

— **Овогодишња берба кукуруза у Угарској и Троједници**. По приватним извештајима службених органа показују се ови изгледи на овогодишњу бербу кукуруза у Угарској и Троједници:

У *Угарској*: I. У жупанијама с леве дунавске обале засејано је кукурузом земље свега 96.900 јутара, а овогодишња берба процењена је на 861.300 мц. — II. У жупанијама с десне дунавске обале засејано је земље кукурузом свега 483.000 јутара, а овогодишња берба процењена је на 4,003.500 мц. — III. У жупанијама између Дунава и Тисе засејано је земље кукурузом 804.100 јутара, а овогодишња берба процењена је на 5,222.200 мц. — IV. У жупанијама с десне стране Тисе засејано је земље кукурузом свега 112.300 јутара, а овогодишња берба процењена је на 558.900 мц. — V. У жупанијама с леве стране Тисе засејано је земље кукурузом свега 709.400 јутара, а овогодишња берба процењена је на 3,444.000 мц. — У жупанијама између Тисе и Мориша засејано је земље кукурузом свега 1,014.500 јутара, а овогодишња берба процењена је на 6,399.400 мц. — VII. У ердељским жупанијама засејано је земље кукурузом свега 718.700 јутара, а овогодишња берба процењена је на 4,469.600 мц.

У *Хрватској и Славонији* засејано је кукурузом земље свега 680.000 јутара, а овогодишња берба процењена је на 5,100.000 мц.

— **Лака и тешка зоб**. Истраживањем је утврђено, да нема велике разлике између тешке и лаке зоби, што се тиче њихове хранљивости. Сва је разлика у том, да лака зоб има мање угљених хидрата и више сирове зоби, него што има тешка. Када се коњи и у опће марва храни, то се да лако изједначити. Што дакле лака зоб лошије храни него тешка, то долази отуда, да коњи добију мало зоби, јер обично дају коњима зоби на меру, а не по тежини. Ако се даје дакле коњима зоби према тежини, то ће и лака и тешка зоб једнако хранити; дакако да ће се морати од лошије земље узети више по мери. Дакле 1 килограм лаке зоби исто тако храни као и 1 килограм тешке зоби.

Новосадска пијаца.

Извештај од 20. септ. (3 окт.) 1905.

Нова жита.

Пшеница I. каквоћа		—	К	15·40	п.
„ II. „	—	—	„	—·—	„
Зоб —	—	—	„	11·40	„
Јечам —	—	—	„	12·40	„
Кукуруз у клипови —		—	„	—·—	„
„ окрњен (стари)		—	„	16·—	„
„ (нови)	—	—	„	12·40	„
„ у клипу	—	—	„	—·—	„

Довози: средњи.
Расположење за куповање: живље.
Продато је: преко 100 мц. пшенице; — мтц. зоби, — мтц. ражи и 100 мтц. кукуруза нова.

Вариво.

Ново.

Пасуљ бели —	—	—	К	24·—	п.
„ жути - -	—	—	„	21·—	„

Расположење за куповање: живо.
Довози: слаби.
Продато је: пасуља белог —; жутог — мтц.

Извештај филијале Српске Банке у Будимпешти од 10. септ. (2. окт.) 1905. **Данас је продато у готовој роби: Нова жита.** *Пшеница пешчане:* 5070 мтц., по К 15·90—16·80; *Х. М. Вашархељске:* —·— мтц., каквоћа —·— по К —·—; *Будимпештан. околине*: 3750 мтц., по К 16·15—16·50; *Банатске:* 1775 мтц., по К 16·10——·—; *Бачке:* 2250 мтц., каквоћа —— по К 16·15—16·50; *Сентомашке:* 2500 мтц., каквоћа по К 16·55——·—; *Т. Бечејске:* —— мтц., — по К —·——·—; *Ст. Бечејске:* —— мтц., —.— по К —·—; *В. Бечкеречке:* — - мтц., — по К —·——·—; *Панчевачке:* 4800 мтц., каквоћа —·— по К 15·45—15·65; *Магазинске:* —— мтц., каквоћа —·— по К —·— —·—. *(Све цене за 3 месеца.) Јечам:* 600 мтц. по К 12·85; *Зоб:* 560 по К 12·45—13·—. *Раж:* 750 мтц. по К 12·65—12·70. (за готово паритет Будимпешта). *Кукуруз:* — мтц. по К —·——·— (за готово).

Стара жита. *Пшеница пешчаска:* —— мтц., каквоћа —·—— по К —·——·—; *Будимпештанске околине*: —— мтц., каквоћа —·——·— по К —·——·—; *Горњо-Мађарске:* —— мтц., каквоћа — по К —·—. *Кукуруз:* — мтц. по К —·— (за готово).

Закључци.

Пшеница за октобар 1905. . .	К	15.68—15.70
Пшеница за април 1906. . . .	„	16.42—16.44
Раж за октобар 1905.	„	12.94—12.96
Зоб за октобар 1905.	„	12.44—12.46
Кукуруз за август 1905. . . .	„	—.——.—
Кукуруз за мај 1906.	„	13.20—13.22
Репица (Kohlreps) за август 1905.	„	—.——.—

После подне.

Пшеница за октобар 1905 . .	К	15.66—15.68
„ „ април 1906. . .	„	16.42—16.44
Раж за октобар 1905. . .	„	12.94—12.96
Зоб за октобар 1905. . . .	„	12.46—12.58
Кукуруз за јули 1905. . .	„	—.——.—
„ „ август 1905. . .	„	—.——.—
„ „ мај 1906. . . .	„	13·20—13.22
Репица (Kohlreps) за август 1905.	„	—.——.—

Иноземство: Америка и остале државе непромењене.

Управник: **Др. Мих. Полит-Десанчић.**
Одговорни уредник: **Јанко Перић.**

Књижевни огласи.

ГОТОВА ЈЕ

Трговачка Кореспонденција,
II. издање и стаје 6 динара.

Трговачко Књиговодство
просто и двојно (I. и II. део)
IV. издање, стаје 4 динара.

Књиговодство
за новчане заводе и фабрике
- - III. део, цена 4 динара. - -
Књижарима за готово 30%.

Јос. Предић
наставник Трг. Акад.
у Београду.

Позив на претплату.

Намеран сам да приредим друго попуњено издање књижице:

СВЕТИ САВА
у
ПЕСМАМА.
Песме разних писаца,

јер је првог издања из 1895. год. сасвим нестало а поруџбине ми сваке године стижу.

Књига ће изнети до 4 табака обичне 16-ине а продаваће се по 30 потура.

Књижица ће врло добро доћи свакоме приликом приређивања *Светосавских забава.*

Молим г.г. учитељице и учитеље, да ми картом јаве, колико примерака да им пошљем. Новац се не мора послати пре, но што се књиге приме. Књиге се неће никоме слати, ко их не наручи и само ће се онолико послати колико ко поручи а ни мање од 5 комада. Растуривачима за труд 10%, што нека одмах задрже а мени остали новац да пошљу. Поштарину ја плаћам.

Молим, да ми се до 1. нов. о. г. пријаве учине.

У *Панчеву* 1905.

Иван Мартиновић
учитељ.

Дао сам у штампу **II. коло — 50 одабраних српских народних песама,** за соло певање и клавир. Биће готово за 15—20 дана.

Молим пријатеље српске народне песме, да се заузму око скупљања претплате. Цена 4 динара.

Београд, 14. септембра 1905.

РАЈА ПАВЛОВИЋ,
члан Краљ. Срп. Народ. Позоришта.

У ПАЖЊУ УЧИТЕЉИМА.

Код мене се могу добити моја најновија израђена дела за ученике осн. шк. као:

Православна хришћ. наука .	30	фил.
Српска граматика	30	„
Рачуница	30	„
Земљопис	30	„
Прва српска фономимика .	60	„

Упутство за учитеље са 30 лекција.

Ове књиге дајем за готов новац са 40% рабата. Новац се шиље пошт. упутницом.

Јован Јанко Ђ. Косић,
3—3 срп. нар. учитељ
у Сегедину.

ОГЛАСИ.

В. БЕЧКЕРЕК . НОВИ САД.

Г. г. учитељи
и
г-ђице учитељице!

којима смо послали наш списак књига, молимо Вас, да потребе Ваше и Ваше школе, у

школским књигама,
упутствима
училима
писаћем прибору

подмире код нас.

Већ и из самог списка могао се свако уверити, да ми водимо рачуна о нашем учитељству више него који други из наше струке, па и право је да и наше учитељство води о **нама** рачуна више него о икоме другом.

Велик рабат, брза и солидна послуга, а нарочито тачно извршење сваке поруке је оно чиме мислимо наше учитељство да за нас задобијемо.

376 10—12

Књижара
Станковић и Марковић
Нови Сад. **В. Бечкерек.**

Г. Николи Ивковићу,
трговцу срп. прав. црквених утвари,
у Новом Саду.

Примили смо са највећим свиђењем од Вас наручену заводску заставу, те од стране управе ове са највећом готовошћу овим Вам се путем изјављује потпуно задовољство и признање на вештачкој изради како веза са једне и друге стране, исто тако и свеза митрописког доба и лика Св. Саве, можемо слободно најтоплије препоручити свима школама и јавним друштвима.

У **Сомбору**, 1. септембра 1905.

Б. Борђошки
453 1—1 управитељ
срп. нар. учитељских школа
у Сомбору.

ДРАЖБА.

Дана 2. (15.) октобра о. г. продаваће се у манастиру Шишатовцу у 2 сата после подне на јавној дражби

ОВОГОДИШЊА ШУМСКА СЕЧА

у површини од 8 катастралних јутара. Дрво је **граб, буква** и **храст**.

Жаобина 40 кр. по јутру.

У *Манастиру Шишатовцу* 16. (29.) септ. 1905. год. 451 2—3

Управа манастира Шишатовца.

ТРГОВАЧКИ КУРС

Предавања почињу у понедељак 3. (16.) октобра у 5 сати по подне у згради Реалке (на Калимегдану) до кога се дана врши упис у курс.

Школарина у 100 дин. полаже се унапред; Курзисте добивају сав писаћи прибор.

По члану 5. правила, која је одобрио Г. Министар Нар. Привреде, у курс се може уписати свако лице (мушко и женско), које је навршило 17 год. и располаже основним знањем српског језика и рачуна.

На курсу се добива потпуна спрема из Књиговодства, Рачунице, Кореспонденције и потребне трговачке енциклопедије, што су лањске курзисте засведочиле својим радом у својим новим дужностима. Курс траје 5 месеци.

Упис врши и сва потребна обавештења даје

Управник курса
452 2—3 **Јосиф Предић,**
Гундулићева 10.

Гостионица — под закуп.

Властелинска гостионица на Дунаву **у Каменици** издаје се под закуп на једну или више година.

Преговори ће се држати **16. октобра** п. н. к. о. г. у канцеларији управе.

Управа властелинства
грофа Карачоњија
449 3—3 **у Каменици.**

ШТАМПАРИЈА

деоничарског друштва „Браника“ у Новом Саду

Грчко-школска улица бр. 11., у кући г. дра Мих. Полита

препоручује се п. н. публици како из места тако и са стране за израд сваковрсних штампарских послова, као: **деоница, диплома, позива на беседе и забаве, разних трговачких тисканица, дела, брошира, часописа, заручница, посетница, јеловника, посмртних објава** и т. д.

Нарочито се препоручујемо сл. новчаним заводима за израду

пословних књига

сваке врсте — које наша штампарија **много јефтиније** може да изради, а тако исто чисто и укусно као растриране књиге, — даље **биланција** и свих потребних тисканица.

Славним црквено-школским општинама препоручујемо се за израду домовних, крштених и посмртних протокола, годишњих прорачуна и т. д.

Наша новооснована штампарија снабдевена је са најбољим брзотисцима, најмодернијим орнаментима и украсима, стога смо у стању сваку поруџбину у духу данашње најмодерније технике извести.

Цена умерена, израда солидна и чиста.

По жељи наших пошт. поручиоца, израђујемо нарочито разне позивнице и осталепоруџбе и са основом (Tondruck) прецизно и чисто.

С поштовањем

322 51— **Штампарија деоничарског друштва „Браника“.**

Власник и издавалац: Деоничарско друштво „Браник“. **Штампарија деоничарског друштва „Браника“.**